

742

БИСТИН ЈАНҒЫ СОЦИАЛЬ-
НЫЙ ЛА ЭКОНОМИЧЕСКИЙ
ЈЕДИМДЕРИС ЈААН ИНТЕРНА-
ЦИОНАЛЬНЫЙ УЧУРЛУ БО-
ЛОР, СОЦИАЛИЗМНИНГ БОЙЫ-
НА КҮҮНЗЕДЕТЕН ИЙДЕЗИН
ТАМ КӨПТӨДӨР, СОВЕТТЕР-
ДИНГ ОРООНЫНЫНГ ТЕЛЕКЕЙ-
ЛИК ТООМЈЫЗЫ ОНОН АРЫ
ӨЗӨРИНЕ ЈӨМӨЛТӨЗИН ЈЕТИ-
РЕР

1974

АГИТАТОРДЫН
БЛОКНОДЫН 12



АГИТАТОРДЫН БЛОКНОДЫ

12 №
декабрь
1974 j.

КПСС-тин Горно-Алтайский обкомынын пропаганда
ла агитация бөлүги

ИДЕЙНО-ПОЛИТИЧЕСКИЙ ИШТИН КЕМИН БИЙИКТЕДЕР

Партиянын Горно-Алтайский обкомынын жуукта өткөн III пленумында КПСС-тин Төс Комитединин «Белоруссиянын партийный организациянын идеологический ишчилерди талдаары ла тазыктырары аайынча өткүрип турган ижи керегинде» jöби шүүжилген. Пленум ол jöплө башкарынып, идейно-политический ишти онон ары тындып, оны хозяйственный задачаларла бек колбулу өгкүрери jанынан областьтын партийный организациязынын бүдүретен задачаларын чокумдап темдектеген. Пленумда эдилген докладта городтын ла аймактардын партийный организацияларынын өткүрип турган төзөмөлдү лe jартамалду элбек ижинин шылтузында промышленностьтын ла jурт хозяйствонын ишчилери албатыхозяйственный пландарды jедимдү бүдүрип, капитальный строительствоны тындып турганы, ишкүчиле jаткандардын jадын-jүрүми күннен-күнге jаранып турганы темдектелди.

Областьтын ишкүчиле jаткандары бийик тебүлү иштеп, политический бийик эрчимин көргүзип jадылар. 225 озочыл ишчилер бешjылдыкка акту бойына алынган молjуларын бүдүреле, эмди 1976 жылдын чодына иштеп баштагандар. Малдан алар бастыра продукталарды государственного садарынын албатыхозяйственный пландары бүдер ижемjилү айалгалар төзөлгөн.

Je, андый да болзо, профсоюзный ла комсомольский организациялары, хозяйственный башкараачылары улус-ла өткүретен ишке, социалистический мөрөйди элбедерине ајару этпей, албатыхозяйственный пландарды бүдүрери үзүлип турганын керекке албай, једикпестерди јоголтор чокум иш өткүрбей турган коллективтер эмдиге јетире ас эмес. Онызын он айдын көргүзүлери јарт керелейт. 17 предприятие эдип турган продукциязын садарынын ла иштин арбынын бийиктедеринин пландарын бүдүрбеген. Көп предприятиелерде ишти тözöөри, науканын, техниканын ла озочыл ченемелдин једимдерин иште тузаланары јабыс кеминде артканча, бар оборудование ујан тузаланылып јат. Кезик бригадалардын, bölүктердин, сменалардын мергендү ижин теренжиде шинжүлөп, коллективтерге таркадарына ајару этпей јадылар. Сырьены ла материалдарды öйлү-öйинде јеткилдебей, оборудование калас туруп ла кезик улус ишке чыкпай тургандарынан улам иштеер көп öй јылылып јат. Јүзүн-јүүр шылтактардан улам 3 јыл 9 айга промышленный предприятиелер 904 мун кижикүн јылыйткандар, ол тоодон 104 муны ишке чыкпаган ла администрациянын јобиле берилген отпусктарга келижет. Онон улам государствого 3,5 мун салковойдон ажыра акчага турар текши продукция берилбеген.

Областын алдында турган јаан учурлу задачаларды бүдүрери элден озо кадрларла ишти, олардын ижинин эп-аргаларын ла тözöмөл-ууламјызын јарандырарыла, онын чокум керектерге јетирип турган камаанын тынгарыла чике колбулу.

Пропаганданын, бистин политико-таскамалду бастыра ижистин öзүми ол эмдиги öйдин јүрүмиле, бүгүнги күннин некелтелериле канча кире јуук колбулу болгонунан камаанду. Эмди бүдүретен тös задача тогузынчы бешјылдыкка партиянын темдектеген пландарын бүдүрерин, бастыра албатынын общественный производствонун бийик кирелтелү болорына учурлап өткүрип турган

гартыжузы једимдү болорын идеологический јанынан јеткилдеери болуп јат. Оны бүдүрерге идейный камааннын бастыра эп-аргаларын соцмөрөйди көдүрерине, баштанкайды элбеде таркадарына ла ишкүчиле јаткандардын бүдүрип турган ижинин чындыйы учун каруулу болорын бийиктедерине, олар ижин творческий бүдүрери ле акту-күүнинен дисциплиналу болор эдип тазыктыра-рына ууландырар керек.

Политический иш өткүреринде эн артык эп-арга — улусла ачык-јарык куучындажып, ончо сурактарды чокум јартап берери. Је бу элбеде јарт керекти такып айдарга келижет, ненин учун дезе политический агитацияга кезик јерлерде керектү ајару этпей јадылар. Партиянын ла башкарунын јөптөрин кажы ла кижиге јартап берери, ого текши иште акту бойынын бар аргаларын, турар јерин чикелеп таап аларына болужары агитационный иште сүреен јаан учурлу деп, көп тоолу политинформаторлор, агитаторлор, лекторлор јарт билип аларын јеткилдеер керек.

Төс учурлу политический документтерди јартаарында бойларынын јетирүлерин, куучындарын, лекцияларын хозяйстволордын, организациялардын јүрүминен алган чокум темдектер ажыра јартап, бойынын сөзинин тоомылу болорына акту ижиндеги јозогыла једип, коллективтин тургуза өйдө туура салбай бүдүретен задачаларын улуска јарт ла бүдүмјилү эдип јартап билер идеологический ишчилер областьта ас эмес. Андый политинформаторлордын тоозында Чаргыдагы јурт Советтин председатели Н. С. Свиридов, СССР-дин 50 јылдыгынын адыла адалган колхозтын председатели Т. Т. Сейсекенов, «Кызыл Чолмон» колхозтын ветфельдшери Т. Н. Таханова, Шибеедеги библиотеكانын заведующийи Л. С. Саданчикова ла олардон до өскөлөри.

Је көп коллективтерде агитационно-јартамалду иштин бастыра бөлүктери бар деп јүк ле адалып, ого чокум ууламјы, шинжү ле учет тургузылбай, онын кемин, идей-

ный учурын бийиктедерине ајару эдилбей турганын айт-
паска болбос. Областьтын партийный организацияла-
рында 920 политинформатор, 3200 агитатор тоололып јат.
Је олордын көп нургуны агитационно-јартамалду ижин
выборлор алдындагы кампанияла токтодып койот.

Оос агитациянын өдүмин јарандыраарга докладчик-
тердин, политинформаторлордын группаларын ла агит-
коллективтерди чике план аайынча, чокум, башкараарын
јеткилдеер керек. Агитационно-јартамалду иштин једим-
дү болоры бу иште башкараачылар акту бойлоры туру-
жарынан анчадала чике камаанду.

Лекционный иште јурт хозяйствонун, культуcreжде-
ниелердин көп специалисттери, кезик ученыйлар, педин-
ституттын ла ағылу орто үредүлү заведениелердин бир
кезек үредүчилери турушпай јадылар.

Парткомдорго ло «Знание» обществонун организа-
цияларына лекциялардын идейно-теоретический кемин
ле учурын тереңжиде шүүжип, идейно-таскамалду
иштин сурактарын пландап турар керек. Јакшы өдүнгил-
лү болгонын алдында көргүскен эп-аргаларды — «ленин-
ский четвергтерди», «ленинский пятницаларды», полити-
ческий информациянын күндерин өткүрерин катап көдү-
рип, ол күндерде городтын ла аймактын активи иш-
күчиле јаткандарга барып, лекциялар кычыраарын ла куу-
чын айдарын төзөөр керек.

Коммунистический строительствонын эмдиги өйинде
идеологический иштин учуры ла партиянын ого эдил
турган ајарузы сүрекей бийиктеп јат. Онызы партийный
комитеттер ле парторганизациялардын, идеологический
ишчилердин, албаты-калыкты тазыктырар иште туружып
турган бистин бастыра кадрлардын алдына албаты-јон-
ды коммунистический тазыктырар иштин кемин бийик-
теде көдүрер задача тургузып јат.

Шак онын учун КПСС-тин Төс Комитеди идеологиче-
ский ишчилердин, бастыра кадрлардын ајарузын об-
щественный јүрүмде болуп турган керектерди чын-чике,

теренжиде јартаарына, советский патриотизмнин ле пролетарский интернационализмнин ээжилерин јана баспастан корулаарына ла тыгыдарына, буржуазный ла ревизионистский идеологиянын каршузын чокум темдектер ажыра илезине чыгарып, кажы ла кижини јүрүмде болуп турган ончо керектерди политический ле классовый јанынан чын ондоор эдип тазыктырарына ууландырып јат.

Политический үредүнин городто ло аймактарда алдынан бери төзөлип, јол алынган системазы ишкүчиле јаткандардын элбек калыгын научный көрүм-шүүлтеге үредип, оларды бийик политический күүн-санаалу, партиянын политиказын терен билип-аайлаар эдип тазыктырар арга берет.

Лекциялар кычырарында, семинарларда ла политшколдордогы практический үредүлерди башкарып өткүреринде партийный комитеттердин качылары ла бюронын члендери туружып турганы сүрекей јакшы. Областьтагы 1200 пропагандисттин тоозында 230 кижипредприятиелердин, учреждениелердин, колхозтордын ла совхозтордын башкараачылары, 600 кижип — албаты-хозяйствонун специалисттери.

Политический үредүни јакшы төзөгөни угаачылардын иштеги ле общественный эрчими бийиктеерине камаанын јетирип јат деп бир кезек партийный организациялардын ченемели көргүзөт. Је мыныла коштой ишкүчиле јаткандарды марксистско-ленинский көрүм-шүүлтеге үредеринде једикпестер эмди де көп. Үредүге јүрүш уйан болгоны, үредүнин идейно-теоретический кеми јабыс, теоретический сурактарды үренер тушта практикала, коллективтин чокум задачаларыла, керектериле колбу уйан, акту күүниле эмес, албан аайлу үренип турганы — бу ончозы идейно-теоретический үредүдеги јаан једикпестутактар.

Көп партийный организациялар үредүнин чындыгына терен ајару этпей, үредүде алган билгирлер улустын көрүм-шүүлтези, јүрүмде башкарынар ээжизи болорын јеткилдебей јадылар.

Бистинг обществодо советский албатылардын орто-зында карындаштык ла наҗылык колбулар тӧзӧлгӧн, ончо улус интернационалистический идеологиялу болуп калган. Је мыныла колбой ишкӱчиле јаткандарды патриотический ле интернациональный ӱредип-таскадары бойы ла (автоматический) бӱдӱп калар дегени јастыра болор.

Бистинг ороондо национализмниг кандый да социаль-но-классовый тӧзӧлгӧзи јок. Је мынан улам интернациональный воспитаниени бош салып ийерге јараар деп бодобос керек. Қаа-јаа да болзо, областта национальный колбулар јаңынан тескери куучындар учурап турат. Кезикте тӧрӧл тил јоголып браады, школдордо балдарды алтай тилге ӱредерин, национальный культуранын, спорттын ӧзӱмин ӧнӧтийин токтодып турулар деген јастыра куучындар угулат.

Мындый куучындар бир кезек улустын политический билери јабыс болгонынан, озогызынан айрылып болбой, јаңы керекке бӱтпей, аланзып туратанынан, нациялардын јӱрӱминде ле национальный колбуларда улам ла болуп турган јаңы керектерди, кубулталарды ондоп болбой турганынан улам табылып јат. Шак ла онын учун ончо улусты интернациональный кӧрӱм-шӱӱлтелӱ эдип таскадарын там ла јарандырары, кандый да национальностыту ишкӱчиле јаткандардын амадулары ла јилбӱлерин бирлик болуп турганын теренжиде јартаары бистинг обществонын бирлигин тыгыдарынын тӧзӧлгӧзинде болор учурлу.

Коммунисттердин, бастыра партийный организациялардын, активтин, анчадала алтай интеллигенциянын кыйалта јоктон бӱдӱретен кереги от-јалбышту сӧслӧ, керекле, бистинг социалистический обществонын јадын-јӱрӱмдеги темдектери ажыра Ленинский национальный политиканын јенӱзин, нациялар ла народносттордо колбулар јууктажып ла чечектеп ӧзӱп турганын, СССР-дин албатыларынын бузулбас наҗылыгын јартаары болуп јат.

Интернациональный таскадарында ишмекчи класс-

тын, бастыра республикалардын, крайлардын ла областьтардын революционный, жуучыл ла иштеги традицияларын тузаланганы жакшы болор. Шак ла ол тартыжудагы ла иштеги традициялар бистинг бийик патриотический оморкодубыс болуп јат.

Бу иш анчадала советский албатынын 1941—1945 жылдардагы Ада-Төрөл учун Улу жууда алган јенүзинин 30 жылдыгыла колбой там јаранар учурлу.

Јашөскүримди идейно-политический јанынан үредип-таскадарында школдын учуры сүрекей јаан. Балдарды таскадып, өскүрерин бүткүлинче көрөр, үредү-таскадулу иште школдын, биленин, эл-јоннын салтарын бириктирилген система эдип аларын жүрүм кыйалта јоктон некеп јат.

Кезик школдордо ленинский кыптардын ла залдардын иштери ујадап калган, таскамалду ишти ујан белетеп өткүрерде, андый иштер балдардын ал-санаазына, күүн-табына томулбай јат. Бир кезек јерлерде үренчиктердин профессиональный ориентациязы јанду ла анзармынаар өткүрилип јат. Орто текши үредүлү школдордын ижинин кемин там ла көдүрип тура, КПСС-тин Төс Комитединин јакаруларыла башкарынып, үредүни ле таскадуны коммунистический строительствоо там ла жууктада колбоор керек.

Улустын коммунистический көрүм-шүүлтөзин, күүн-табын өрө көдүреринде культурно-просветительный учреждениелердин учуры база јаан. Олор ишкүчиле јаткалдарды албатыхозяйственный задачаларды бүдүреринг көдүрерге амадап, элбек иштер өткүрер учурлу. Је культуучреждениелердин көп сабазында өткүрип турган идейно-политический ижинин кеми јабыс деп темдекгеерге келижет. Олордын ижине партийный, советский ишчилер, идеологический кадрлар ајаруны ас јетирип јадылар. Қлубтардын ла культуранын тураларынын ич летыш јанындагы јазалдарынын эстетический кеми јабыс, олордо самодеятельный кружоктор чек јокко жуук, кан-

дый бир иш өткүрер чүм-чам јок айалга да тözөлбөгөн.

Көп партийный организациялар идеяно-политический иштинг задачаларынын учурлузын ла керектүзин јарт ондоп тура, бу сурактарга кирижип, башкарып јадылар. Је андый да болзо, олар идеологический ишти текши ле сөстөрлө өткүрип, чокум башкарбай јат. Парторганизациялардын качыларынын заместительдери идеологический иш учун каруулу болор өй јеткен.

Партийный организациялар идеологический сурактардын аайына комплексно чыгарын шинжүде тудуп, ишкүчиле јаткандардын депутаттарынын Советтери, профсоюзный, комсомольский ле өскө дө общественный организациялар, школдор, культуранын учреждениелери, интеллигенция бойы-бойларыла колбу јок, јөптөшкөн бирлик план јогынан иштейтенин токтодор керек. Идеяно-таскадулу задача качан бастыра идеологический ишти комплексно өткүрген согында тузалу ла салтарлу болор. Ол тушта үредү-таскадулу ишти билгир башкарар, ончо аргаларды тузалангадый арга болор.

Социализмнин эмдиги өйдөги өзүми, общественный колбулардын бийиктегени, албаты-јоннын социальный эрчими ле ченемели тыгып, культуразы јаранганы бистен бастыра ишти бийик чындыйлу өткүрерин турумкай некеп туру.

КОЛЛЕКТИВТИН БАШКАРААЧЫЗЫ

Кан-Оозы аймакта «Путь Ленина» колхоз жаан, экономический жанынан тын хозяйстволордын бирүзи. Онын жери 19863 гектар, ол тоодо кыралайтан жери 3574 гектар. Колхозто 23 мун кой, 2682 уй ла 288 тын жылкы бар. Бир жылга иштеп алып турган валовой продукциязынын баазы 2 миллион салковойго шыдар. Колхозтын жангыс ла иштеер улузы 505 кижиге.

Колхозтын парткомы ла правлениези тос ажарузын коммунисттердин ле бастыра колхозчылардын иштеги эрчимин тындыдарына, коллективтин алдында турган задачаларды бүдүрерине ууландырат. Тогузынчы бешжылдыктын баштапкы төрт жылынын албаты-хозяйственный планын 3 жыл 9 айга бүдүрген. Төртжылдык планга үзеери 3911 центнер эт, 2538 центнер сүт ле 50 центнер түк саткан. Быыл эт иштеп алары 1970 жылдагызына көрө 59 процентке көптөгөн, түк 28 процентке ле сүт 24 процентке көптөгөн. Этке саткан кажы ла уй малдын бескези 336 кг чыккан, онызы сегизинчи бешжылдыктагызынан 18 килограммга уур. Этке саткан кажы ла койы 40 килограмман тарткан. 1973 жылда этке саткан уйларынын 62,2 проценти сүрекей семис болгон.

Колхозтын экономиказы тыгып туру. 1970 жылда акчала алган кирелтези 854 мун салковой болгон болзо, 1973 жылда 1400 мун салковой болгон. 1970 жылда колхозтын рентабельнозы 22,8 процент болгон болзо, 1973 жылда 31,2 процентке чыккан. 1970 жылда кажы ла колхозчы бажына 2560 салковойдын продукциязын иштеп алган болзо, 1973 жылда 4038 салковойдын продукциязын иштеп алган. Тос фондтын кажы ла 100 салковойына

ла тузаланып турган кажы ла 100 гектар јерге иштеп алган продукциянын кеми көптөп туру. Өткөн үч жылга иштин арбыны кажы ла жылда 15,7 процентке өзүп турган. Государство колхозты јангыдан јангы техникала там ла тыгыда јепсеп јат. 1970 жылда кажы ла колхозчыга 700 салковойдын техниказы келижип турган болзо, бы- жыл ол 1142 салковойго чыкты. Бүгүн колхозто 26 авто- машина (ол тоодо кош тартар 18 машина), гусеницалу ла колесолу 45 трактор, 10 комбайн, тракторный 20 те- лежка, 28 косилка, 8 стогомет, 7 копнитель ле јуртхозяй- ственный өскө дө техника бар. Өткөн үч жылдын турку- ныңа 300 уйга кажаан, 100 торбокко кажаан, кураанын 7 кажааны, койдын 3 кажааны, 40 машина турар гараж, улус, јадар. 15 тура тудулган, бу жылдарда колхоз строи- тельството 837,6 мун салковой акча чыгымдаган.

Колхозчылардын ишјалы көптөп туру. 1970 жылда ка- жы ла кижикүннинг баазы 3 салковой 70 акча болгон болзо, 1973 жылда 5 салковой 40 акча болды. Иштеп бол- бос колхозчыларга социальный страхование аайынча бо- луш эдип 254,8 мун салковой акча, сыйга 176,4 мун сал- ковой акча чыгымдалган.

Бешјылдык албаты-хозяйственный пландарды өйинен озо бүдүрери учун областной социалистический мөрө баштаган коллектив бойынын молјуларын ак-чек бүдү- рет. Коллективте төзөмөлдү јаан иштер өткүрилген, пар- тийный организация ла правление колхозчыларды бар резервтерди тузаланарына көдүрген шылтузында кол- хозтын көргүзүлери јаан болды. Партком коммунисттер- ди иштин јаан учурлу јерлерине тургузарына јаан ајару эткен. Колхозто 4 цеховой партийный организация төзөл- гөн. Баштапкы номерлү бригададагы цеховой организа- цияда 15, экинчи бригадада 18, үчинчи бригадада 20 ком- мунист, конторадагы цеховой парторганизацияда 14 ком- мунист иштеп јат. Учетто турган бастыра коммунисттер- дин 80,6 проценти — малчылар ла кырачылар. Јартын айтса, 25 коммунист малчы, 28 коммунист кырачы. Үч жыл

9 айга партиянын членине ле кандидадына 9 кижиге алгандар, олардон 6 кижиге — малчы.

Коммунисттердин көп сабагы производствонын озочылдары. Темдектезе, коммунист нок. Д. С. Загнибеда — механизатор. Ол акту бойынын беш жылдык планын ажыра бүдүргөн. Коммунисттер Я. М. Качкышев, А. Е. Казакулов, И. Г. Черепанов ло өскөзгө де беш жылдык пландарын 4 жылга бүдүрүп койгондор. Коммунисттик иштин 35 мергендүчизинен 12 кижиге коммунист.

Общественный хозяйствонун өскүреринин сурактарынын аайына чыгарында, коммунисттердин иште ле общественный керектерде эрчимин тыгыдарында партиянын жуундардын учуры жаанаган. Жуун чын ла коммунисттерди тазыктырарынын школы боло берген. Партиянын жуундарда хозяйствонун ла партиянын жүрүмнин жаан учурлу сурактарын шүүшкелейт. Темдектезе, быжыл мынды сурактар шүүшкендер: «Колхозный ла совхозный производство специалисттердин учурын көдүрери жаанан КПСС-тин Алтайский крайкомынын ижиге керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин жөбиге, КПСС-тин Төс Комитединин декабрьский (1973 жыл) Пленумынын жөбиге ле партиянын организациянын задачалары, партиянын документтерди солыганынын итогтары, журт жаткандар эртодо идеологический иш керегинде, КПСС-тин Горно-Алтайский обкомынын IX пленумынын жөбиге аайынча колхозтын малына жеткил азырал белетеер задачалар ла өскө дө сурактар. Жуундарда коммунисттердин бастыразына шыдары туружат, олар шүүшкен сурактар аайынча чокум шүүлтелер эткилейт. Мынын бастыразы чындык ла жарамыкту жөп чыгарар айалга төзөйт. Кажы ла жуун башталар алдында жөптөрдиге бүдүрүп ле критикалар аайынча бүткен иштерди жарлап жат. Жуундар үзүлген учурал бир де болбогон.

Партиянын жаан учурлу жөптөрин ле өрөгиге турган партиянын органдардын документтерин бүдүрери аайынча аңылу планду иштеерин парткомнын жакшынак керекте-

рининг бирүзи деп айдарга јараар. Темдектезе, колхозтын правлениези ле парткомы КПСС-тин XXIV съездининг ле Төс Комитеттин пленумдарынын јөптөрин јүрүмде бүдүрерининг чокум планын тургузып, оны кыйалта јок бүдүрерин төзөгөндөр. Јуртхозяйственин јуундар аайынча, темдектезе, мал кыштадары, јаскы иш ле өскө дө иштер аайынча аңылу партийный јуундар өткүрип, бүдүретен керектерди чокумдап алат. 1973 јылда апрель айда партком правление ле өмөлөжип, јаңы технологияны производство тузаланарынын, хозяйствоны интенсификациянын јолына тургузарынын аңылу планын тургускан. Ол план аайынча колхозтын специалисттери бойларынын пландарын тургускандар. Ол пландарды бүдүргени колхозко јаан туза јетирет.

Анчадала социалистический мөрөйдө элбеде көндүктирери јанынан партком сүрекеј јакшы иштейт. Мөрөйдинг итогын бир де тутатпай көрөри ле оны текши јарлаары јанжыккан. 1973 јылдын итогы аайынча 80 колхозчы социалистический мөрөйдинг озочылдарынын тоозына кожулган.

Қажы ла коммунист бойынын ижи учун каруулу болорын көдүрерине партком јаан ајару эдет. Партком бойынын заседаниезинде специалисттердин отчетторын угуп, кезик коммунисттердин уставтын некелтелерин ле молјуларын бүдүрип турганын угуп, аңылу јөптөр чыгарып јат. Темдектезе, колхозтын главный зоотехниги нөк. Тайтаков малчылардын үредүзи јанынан парткомго отчет эткен, главный агроном нөк. Сухарев, главный инженер нөк. Усольцев, главный ветврач нөк. Кокпоев парткомго бойларынын ижи керегинде отчет эткендер. Кезик коммунисттер керегинде парткомдо ло партийный јуундарда аңылу сурактар турган. Парткомго член эдип 7 коммунист тудулган. Ол бойынын ижининг планын јуртсоветтин, колхозтын правлениезинин ижиле колбулу тургузат. Парткомнын заседаниелери тургузылган өйдө, бир де тутак јок өдөт.

Партком коммунисттерди общественный иштерге тартып аларына ууландыра јаан иштер өткүрөт. 67 коммунисттен 61 кижини партийный жапылталу. Олордон 16 коммунист партийный органдардын члени, 12 кижини журт ла аймачный Советтердин депутаттары. Профсоюзный ла комсомольский организацияларда 12 коммунист иштейт. Коммунист К. Т. Тижимеева — КПСС-тин Горно-Алтайский обкомынын члени, коммунист М. И. Микрюков — КПСС-тин Кан-Оозындагы райкомынын члени.

Колхозтын парткомы ла правлениези калганчы өйлөрдө каруулу иштерге жапшы улус талдап тургузарына жаан аяру эткилейт. Темдектезе, КПСС-тин члени нөк. Шадеваны бригаданын зоотехниги, коммунист нөк. Овчинниковты главный зоотехник эдип, бухгалтер болгон нөк. Константиновты главный экономист эдип тургускандар. Малчылардын ла кырачылардын квалификациязын көдүрерине жаан аяру эдилет. Колхозтын 36 койчызынан 14 кижини мал өскүреринин классный узы, 28 уй саачыдан 17 кижини, 37 уй кабыраачыдан 10 кижини, 73 трактористтен 60 кижини жаан классностьту. Бу колхозтын коммунисттеринин једимдерин аяруга алып, КПСС-тин райкомы олорго жаңы партбилетти озо алар право берген.

Жапшынак керектерле коштой, партийный организациянын ижинде бир кезек једикпестер барын темдектеер керек. Ол колхозтын финансово-хозяйственный ижин тереңжиде көрбөй, экономический, племенной, зоотехнический иштин једикпестерин сеспей, јер ижинин культуразын көдүрерине, арбынду продукция иштеп аларына, колхозный производствонун эффективнозын көдүрерине жаан аяру этпей јат. Научно-технический өзүмнин ле озочыл ченемелдин једимдерин уян тузаланат. Онын учун колхозтын једимдери озолу-сонду болуп туру. Темдектезе, 1971—72 жылдарда кажы ла 100 уйдан 82—83 бозудан алган болзо, 1973 жылда 68 бозудан алган. 1972 жылда кажы ла 100 бееден 97 кулуннан торныктырган, быјыл ол 63 кулунга түшкен. Аштын ла азырал

культуралардын түжүми бийиктеп ле жабызап турат. Темдектезе, 1971 жылда кажы ла гектардан 12 центнерден аш алган болзо, 1972 жылда — 9,2 центнерден, 1973 жылда — 14,3 центнерден, 1974 жылда — 10,7 центнерден алынган. Көп жылдарга өзөр өлөннин, силосный культуралардын түжүми эмдиге жабыс. Зеленканы 1971 жылда кажы ла гектардан 20,1 центнерден алган болзо, 1972 жылда 15,2 центнерден, 1973 жылда 17,1 центнерден, быжыл 20,7 центнерден алган.

Түжүм жабыс болуп турганынын төс шылтагы аш ла азырал культуралар өскүреринин агротехниказынын кеми жабыс болгонында. Колхозтын кыразында чөп өлөндөр, анчадала кара сула сүрекей көп. Минеральный удобрение тузаланары элбебейт. Колхоз эмдиге ле ар-бүткеннен жаан камаанду. Жыл жакшы болзо, түжүм де жакшы болот. Быжыл колхоз 39340 центнер өлөң обоолоор учурлу болгон, обоолоп алганы 23605 центнер, жартап айтса, план жүк ле 62 процентке бүткен. Силостын планы 77 процентке, сенажтын 44,8 процентке бүткен. Кажы ла условный малга бир күнге 4,37 азырал единицага бодолор азырал келижет. Андый да болзо, кормоцехтерди иштедерин тутаткандар.

Малдан продукция иштеп алар баа жабызаар ордына там бийиктеп туру. 1970 жылда бир центнер сүттин иштеп алар баазы 22 салковой 44 акча болгон болзо, 1973 жылда ол 28 салковой 56 акчага чыккан. Бир центнер түктин иштеп алар баазы 392 салковойдон 496 салковойго чыккан. Мындый айалганын төс шылтагы — мал өскүреринин механизациязы уян болгонында. Жер де ижинин продукциязы баалу. Иштин арбыны да озолу-сонду болуп туру.

Колхоз ичбойындагы хозрасчетко көчөр аргалу. Андый да болзо, колхоз бу жанынан чокум план жок ишгейт. Öткөн жылдын төлүлеринен төлөйтөн өйи өткөн акча 259 мунг салковойго жеткен.

Колхозтын парткомы цеховой партийный организа-

циялардын ижин уйан башкарат. Кажы ла организация бир жылга жүк ле 4—6 жуунан өткүрүп, протоколдорун бичибеген. Коммунисттердин иште каруулу болорун көдүрери, олардын дисциплиназын тыгыдары једикпестү өдөт, отчетторун угары ас өдөт.

Колхозный демократияны јарандыларынын ла көндүктиреринин сурактарына ајару уйан эдилет. Колхозчылардын жуунынын учурын бийиктедерине ууландыра коомой иштегилейт. Быјыл колхозчылардын жүк ле эки жууны өткөн, бригадаларда коллективный башкараачы советтер төзөлбөгөн. Профсоюзный ла комсомольский организациялардын, албатынын шинжүзинин группазынын ла общественный өскө дө организациялардын ижин башкараарында јаан једикпестер бар. Быјыл профсоюзный жуун жүк ле бир катап өткөн, комсомольский 4 жуун болгон. Былтыр комсомольский организациянын ижин отчетно-выборный жуунда коомой деп темдектегендер. Партком, правление ле комсомолдын комитеди јашөскүримле ишти ујадаткандар, оларды тазыктыларына, үредерине ле амыраарына ајаруны уйан эткилейт. Колхозто 16—28 јашту 132 кижии бар. Олордон 84 кижии сегис класс үредүлү, 17 кижии баштамы үредүлү. Областной заочный школдо дезе жүк ле 8 кижии үренет. «КПСС-тин Локтевский райкомы комсомольский организацияларды организационно-политический јанынан тыгыдары ла јашөскүримди коммунистический күүн-тапту эдил тазыктылары јанынан ижи керегинде» КПСС-тин Алтайский крайкомынын јөби аайынча партком ло правление эмдиге бир де иш этпегендер. Колхозто художественный самодеятельность ло өскө дө кружоктор, спортивный секциялар иштебей јат. Школдын үренчиктеринин производственный бригадазына ајару ас эдилет.

Колхозтон кадрлар белетеерине ајару уйан эдилет. Хозяйствонун чодыла институтта жүк ле јангыс кижии үренет. Специалисттерден ле башкараачы ишчилерден жүк ле 4 кижии заочно үренип јат. Специалисттерден жүк ле

эки кижы бийик үредүлү. Көп саба специалисттер хозяйствоны башкаларынын ла экономический анализтин эмдиги өйдөги эп-сүмелерин тузаланып билбей јат. Коммунисттердин ле партийный эместердин политический ле экономический үредүзин өткүреринде јаан једикпестер бар. 25 үредүчиден јүк ле бир кижы коммунист. Коммунисттер уставтын некелтезин бузуп турган учуралдар бар. Қалганчы үч јылга аракыдаганынан улам 4 коммунист партиядан чыгарткан. Иштин дисциплиназын бузатаны астабайт. Анчадала механизаторлордон иштин дисциплиназын бузары көптөп туру. Партийный јуундарда, парткомдо, правлениеде ле өскө дө јуундарда дисциплинаны бусканына критика ујан.

Бу једикпестерди түрген јоголтсо, колхозтын ижи там јаранарында алаңзу јок.

Д. ТАБАЕВ.

«ЗНАНИЕ» ОБЩЕСТВОНЫН ОРГАНИЗАЦИЯЛАРЫНДА ОТЧЕТТОР ЛО ВЫБОРЛОР

Бистин областьта «Знание» общественонун организацияларынын жүрүминде эн ле жаан учурлу ой башталды.

КПСС-тин областной комитединин бюросынын ла «Знание» общественонун областной организациясынын президиумынын чыгарган јоби аайынча 1974 жылдын ноябрь-декабрь айларында общественонун баштамы организацияларынын отчетно-выборный јуундары, 1975 жылдын январь-февраль айларында дезе районный, городской ло областной организацияларынын конференциялары өдөр.

Уч жылдын туркунына өткүрген иштин итогторын шиндеп көргөндө, общественонун организацияларында пропаганданын чыгдыйын јарандырары, лекциялардын идейно-научный кемин ле олардо көрүлип турган сурактардын актуальнозун көдүрери јанынан иш јаранган, лекционный пропаганданын өдүнгизи тыныган деп айтарга келижет.

«Знание» общественонун ижинде КПСС-тин XXIV съездинин материалдарын ла јөптөрин, партиянын тургускан задачаларын ишкүчиле јаткандарга јартап айдар ишти тыныдары, лекционный пропаганданы жүрүмле, коллективтердин производственный ла социальный керектериле колбулу эдери јанынан амадуга јаан ажару эдилеп јат.

Быјылгы отчетно-выборный кампания общественонун члендеринин ле организацияларынын эрчимин тыныдып, партиянын документтерин ле бешјылдыктын задачаларын, КПСС-тин Төс Комитединин Генеральный качызы Л. И. Брежневтин куучындарында айдылган шүүлтелерди јартап айдар ишти тыныдарын јеткилдеер учурлу.

Бистинг задачабыс — партиянын темдектеп берген улу жаан иштерин ле олордын учурын чылазыны жок пропагандировать эдери, тогузынчы беш жылдыкты жегүлү бүдүрери учун тартыжуда кажы ла кижиге бойынын иштеер јерин ле бүдүретен керегин чокумдап аларына болужып берери. Лекторлордын алдында турган төс учурлу керек социалистический мөрөйдү бийик кемине көдүрүп, оны чокум ла једимдү эдерине болужары.

Отчетно-выборный јуундар ла конференциялар организациялардын ижин јарандырар, анчадала «Белоруссиянын партийный организациязынын идеологический ишчилерди талдаары ла таскадары јанынан ижи керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин јөбинин некелтелерине келиштире лекционный пропаганданын чындыйын ла тузазын бийик кемине көдүрерин шүүжер, «Знание» обществонын ижинде общественный төзөлгөзин тыгыдарына салтарын јетирер учурлу.

Отчетно-выборный кампаниянын жаан учурлу керектеринин бирүзи отчетный докладтарды, јуундардын ла конференциялардын чыгаратан јөптөринин проекттерин ажындыра белетеп алары болуп јат. Отчетный докладтарды белетеер тужында организациялардын ижин чокум шиндеп, мынан озо өткөн отчетно-выборный јуундарда ла конференцияларда чыгарылган јөптөрдү ле улустын куучындарында айдылган шүүлтелерди канайда бүдүрүп турганын көргүзер керек. Мыныла коштой научно-методический секторлор лекционный пропаганданы јарандырары ла онын тузазын тыгыдары учун канайда тартыжып тургандарын, ишкүчиле јаткандарды коммунистический санаа-шүүлтелү эдип таскадары ла олорды партиянын ла башкарунын јөптөрүн бүдүрерине көдүрери јанынан партийный комитеттер кандый болужын јетиргендерин, лекторлордын мастерствозын көдүрерин канайда кичееп тургандарын чокумдаар керек. Баштамы организациялар албаты-хозяйствонын специалисттерин лекционный ишке тузаланып турган аайын, эн артык

лекторлордын ченемелин, анайда ок научный, политический, экономический ле өскө дө билгирлерди таркадар иште бар једикпестерди көргүзерин ундыбас керек.

Лекционный пропаганда партиянын экономический политиказын бүдүрерине кандый салтарын јетирип турганын, чокумдаза, онын жүрүмле, производствонун керектериле колбулу болгон аайын јартап берери јаан учурлу.

Баштамы организациялардагы бир кезек лекторлордын ижин јартап тура, «Знание» обществонун райондордогы ла городтогы правлениелеринин ле президиумдарынын общественный ижин база темдектеер керек. Докладтын учунда дезе обществонун организацияларынын мынан ары бүдүретен проблемалары ла задачалары айдылар учурлу.

Бу мындый сурактарга ајару салгадый: — ишкүчиле јаткандарды коммунистический санаа-шүүлтелү эдип таскадар эп-аргалардын бирүзи болуп турган лекционный пропаганданын тузазын јаанадары, лекционный иштин јангы эп-аргаларын тузаланары; — лекторлордын составын јарандырары, олар бойлорынын лекторский мастерствоzyn тыгыдып, кажы ла лекцияны «Белоруссиянын партийный организациязынын идеологический ишчилерди талдаары ла таскадары јанынан ижи керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин чыгарган јөбинин некелтези аайынча бийик идейный ла научный кеминде, чокум јарт ла јилбүлү эдип өткүрерине једип алары.

Төс задачалардын бирүзи — общественно-политический билгирлерди таркадары, КПСС-тин XXIV съезди јараткан амыр-энчү программаны бүдүрери аайынча КПСС-тин тышјанындагы политиказын, советский албатылардын социалистический најылыгы ла СССР-дин өскө ороондорло интернациональный колбулары керегинде айдар ишти јарандырары болуп јат.

Советский јадын-јүрүмнин бүдүмин ле учурин, ол буржуазный јадын-јүрүмнин бүдүминен сырагай башка болуп турганын теренжиде јартап турар керек.

Ишкүчиле јаткандарды эрчимдү ишке көдүрери, олоордын творческий активнозын ла баштанкайын тыгыдары лекторлордын төс задачазы болуп турганын ајаруга алып, партиянын эмдиги өйдөги экономический политиказын пропагандировать эдери ле общественный производствонун тузазын бастыра јанынан јарандыраы керегинде сурактарга анылу ајару салынар учурлу.

КПСС-тин эмдиги өйдөги аграрный политиказын, јангы јерлерди тузаланар иштин 20-чи јылдыгына учурлап, Алма-Атада өткүрген торжественный јуунда Л. И. Брежневтин айткан куучынындагы шүүлтелерди теренжиде јартаарына ончо лекторлор јаан ајару эдер учурлу.

1975 јылда май айда советский албатынын Ада-Төрөл учун Улу јуудагы јенүзинин 30-чы јылдыгы болор. Анайдарда, военно-патриотический таскаду өткүрерин ле военно-исторический билгирлерди таркадарын «Знание» общественонун баштамы организацияларынын ла члендеринин алдына јаан задачалардын бирүзи эдип тургузар керек.

Бу ончо задачаларды бүдүрери учун тартыжуда научно-методический секциялардын, правлениелердин, президиумдардын ла баштамы организациялардын бүдүретенижи чокум темдектелер учурлу.

Отчетно-выборный кампанияга белетенер тушта јуундардын ла конференциялардын өдөтөн аайын ла өйин, башкартуга ла делегаттар эдип тудулатан улустын тоозын јартап алар керек. Конференцияны өткүрери, представительствонун нормалары керегинде суракты районный, городской организациянын пленумы партийный комитетле шүүжип көрөлө, јөп чыгарар.

Мынан озо өткөн отчетно-выборный кампанияда общественонун уставын бускан учуралдар бар болгон. Темдектесе, бу өрө айдылган сурак аайынча јөптөрдү пленумдардын ордына президиумдар чыгарган.

Отчетторго ло выборлорго белетенеринде кадрларды кичееп талдаары — база да јаан учурлу. «Знание» об-

ществонунг организацияларынын ижин јарандырарга амадап, башкартуга билгир, кичеенкей ле общественный ишти сүүп турган улус тудар керек.

Баштамы организациялардын председательдерине ле научно-методический секциялардын башкараачыларына тудулатан кандидатуралар баштамы партийный организацияларда, КПСС-тин районный комитеттеринин агитация ла пропаганда аайынча бөлүгинде көрүлөр учурлу.

Районный ла городской организациялардын правлениелерине тудулатан кандидатураларды белетеер тушта ол правлениелердин составына бастыра баштамы организациялардын улузын, научно-методический советтердин председательдерине эн артык лекторлорды көстөөр.

Правлениеин президиумына председатель, онын эки заместители, каруузына турар качы ла үч член тудулар.

Өткөн отчетно-выборный кампанияда Көксуу-Оозы, Улаган ла Ондой аймактарда правлениелерге тудулган улустунг тоозы ас болгон. Темдектезе, президиумдардын составтарына 9 кижиден, правлениелердин составтарына дезе јүк ле 19 кижиден кирген.

Ол једикпести јоголторы учун правлениеинг члендерининг тоозы президиумдардын члендерининг тоозынан беш катап көп, чокумдаза, правлениелерде 35 кижиден, президиумдарда 7 кижиден болгодый эдер керек.

Быјылгы отчетно-выборный кампанияда правлениелерди, научно-методический секцияларды элбедип ле баштамы организацияларда лекторский группаларды төзөп, лекторский активтинг тоозын көптөдөлө, онын общественный эрчимин ле баштанкайын тыгыдар керек.

«Знание» общественонунг организациялары ижин терен шиндеп көрөлө, бар једикпестерди јоголтып, ишкүчиле јаткандарды коммунистический күүн-санаалу эдип таскадар ижин јарандырза, алдында турган јаан каруулу ла мактулу задачаларын јенүлү бүдүреринде аланзу јок.

А. САФРОНОВ.

III ГОРНО-АЛТАЙСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНЫЙ КОНФЕРЕНЦИЯНЫН 50 ЖЫЛДЫГЫНА

III Горно-Алтайский областной партийный конференция 1924 ж. 2—7 декабрьда өткөн. Конференцияда мынды сурактар шүүжилген: өдүп жаткан ой, ОК РКП(б)-нин отчеты, контрольный комиссиянын отчеты, ревизионный комиссиянын отчеты, кооперация керегинде, партийный иштин эмдиги өйдөги задачалары ла өскө дө сурактар.

Конференция албаты-хозяйствоны орныктарары, жербойында Совет жанды тыгыдары жанынан областной партийный организациянын бүдүрген ижин көрөлө, хозяйствонный, советский ле партийный строительстводо төс задачаларды чокумдаган.

Отчетный докладты РКП(б)-нин обкомынын качызы Леонид Андреевич Папардэ эткен. Отчетный өйдө Туулу Алтайда текшиполитический айалга чик жок жаранган, албаты-хозяйствоны орныктарарында баштапкы жедимдерге жедип алганыс деп, отчетный докладта айдылган. Бу жедимдерге Коммунистический партиянын ла Советский башкарунын жаан болужынын шылтузында жедип алганын докладчик агылу темдектеген. Хозяйствонный ла культурный строительствого государство жылдын ла көп дотация берип турган. Темдектезе, 1923—24 ж. Горно-Алтайский областьтын бюджетинде государственный дотация 23,76 процент, 1924—25 жылда дезе 49,7 процент болгон. Бир жылдын туркунына жылкы малдын тын тоозы 15 процентке, койдын — 32 процентке, уй малдын тоозы — 44 процентке көптөгөн. Урендеп турган кыралардын кеми билдирүлү элбеген.

Мал өскүрип турган улустын хозяйствозын тыгыда-

рында кооперациянын учуры сүрекей жаан болгон. Кооперация тагынан јаткан улусты жаан хозяйствотого бириктирип, оларго өмөлөжип иштееринин тузазын јарт көргүзип, оларды социалистический јолго тургузар эн жаан аргалардын бирүзи болгон.

Тагынан јатса, јайым да јүрүмдү кижиге түрөгиден, бай-кулактын кулданыжынан айрылып болбос. 1917 жылда май айда крестьяндардын I Бастыроссийский съездиндеги куучынында В. И. Ленин мында айткан: «Бис јайым граждандар болуп, јайым јерде де, је озогы ла бойынча оок хозяйстволордо отурзабыс, биске түнгеј ле кыйалта јоктон өлүм келер...» (В. И. Ленин. Соч. толо јуунтызы, 32 том, 187 стр.).

1924 жылдын учунда Туулу Алтайда потребительский обществолордын тоозы 40-гө јеткен (1923 жылда 25 болгон). Бу өйдин туркунына олардын паевой капиталы 10 мун салковойго шыдар көптөгөн.

1924 жылда јуртхозяйственный кооперация төзөлөри башталган, мындай кооперация крестьян улустын ижинин төс бөлүктерин бириктирерине болужар аргалу болгон. 1924—1925 хозяйственный жылда Туулу Алтайда 20 јуртхозяйственный нөкөрлик төзөлгөн, ол тоодо машина-ла иштеер 11 нөкөрлик, жылкы мал азыраар 5, үрен өскүрер 1, адару өскүрер 1, малга јылу кажаандар тудар 1 нөкөрлик.

Партийный ла советский органдар јокту крестьяндарга болуш јетирип, оларго кооперацияда туружар арга берип турган. Бу задачаны бүдүреринде крестьяндардын бой-бойларына болужар обществолоры — кресткомдор жаан учурлу болгон. 1923, 1924 жылдарда кресткомдор јоктулардын праволорын корыыры ла оларго закон аайынча келижип турган јенгилтелерди тузаланарын јеткилдее-ри јанынан жаан иштер бүдүргендер. Јоктулардын хозяйстволорында иштедерге кресткомдор јуртхозяйственный кредит ажыра өлөн чабар 3 машина ла аш кезер бир машина садып алгандар. Аргазы чек јок крестьяндарга

җандырар ла җандырбас ссудага 9183 салковой акча берилген. Җандырбас ссуданын көп сабазын Қош-Агаштын ла Улаганнын крестьяндары алган. Ого үзеери, јоктуларга 3744 салковойдын баазына ишле болуш јетирилген. Онызы јокту крестьяндарга јаан јөмөлтө болуп, оларго кулак-байлардын какпызынан айрыларына болушкан.

Кулданаачыларла јана баспастан тартыжып, јоктуларга болужып турган шылтузында областной партийный организация крестьяндардын ортозында јаан тоом-јыда боло берген. Онызын бу өйдө көп јоктулар партияга киргени керелейт. 1923 јылда РКП(б)-нин члендери 296, кандидаттары 84 болгон болзо, 1924 јылда октябрь айда областной партийный организацияда партиянын 294 члени ле 250 кандидады болгон. 1923 јылда коммунисттердин тоозында 28 алтай кижии болгон болзо, 1924 јылда — 85 кижии болгон. 1924 јылдын учында областной учреждениелерде алтай улус көптөй берген.

Национальный кадрларды белетеерине совпартшкол јаан болужын јетирген: оны бир јылдын туркунына 68 кижии, ол тоодо 25 алтай кижии божоткон.

Партийный организациянын өскөниле кожо партийный, государственный ла хозяйственный аппаратта башкараачы ишчилер өзүп, Туулу Алтайда социалистический строительствонын уур-күч задачаларын бүдүрө иштерди башкарып тургандар.

Јурт јерлерде социалистический кубулталар эдерин партия Советтер ажыра өткүрген. В. И. Ленин Советтердин ижин сүрекей јаан учурлу деп көрүп, олардын ижин тыгыдарына амадап, олардын ижине туружарына канча ла кире элбек калык-јонды тартып алар керек деп айдып туратан.

Хозяйственно-политический задачаларды бүдүрери учун јурт Советтердин каруулу болорын тыгыдар керек болгон. Онын учун Советтерди башкараар керегинде сурактарды РКП(б)-нин областной ло аймачный комитеттери јаантайын ајаруда тудуп, ол сурактарды улам ла

шүүжип туратандар. Избирательный кампаниялар тушта партийный ячейкалардын башкарганыла үн жок эткен улустын списокторын тургузар, Советтерге кандидаттар талдаар ла көстөөр жаан иш өткүрилетен. Журт жерлердин активисттери Совет жаннын закондорын ла Коммунистический партиянын өткүрип турган иштеринин учурын жартап туратандар.

1924 жылда жербойындагы Советтерге выборлордо избирательдердин 34,7 проценти турушкан болзо, 1925 жылда 54,5 проценти турушкан. Журт Советтерге тудулгандардын ортозында алтай улустын тоозы көптөгөн. 1924 жылда выборлор болордо, районный Советтерде коммунисттердин тоозы 20 процентке, журт Советтерде 15 процентке көптөгөн. Онызы элбек калыктын ортозында Коммунистический партиянын тоомжызы бийиктеерине болушкан. Деремнелерде партийный ячейкаларды күреелей, жокту ла орто жаткан крестьяндар биригип, жагы жүрүм төзөөринде эрчимдү туружа бергендер.

III областной партийный конференция албаты-хозяйствоны орныктырар иштердин баштапкы итогторын көрүп, Туулу Алтайда социалистический строительствонын чокум задачаларын жартап берген.

Эмди эки орденле кайралдаткан Горно-Алтайский автономный область Коммунистический партиянын башкарганыла партиянын XXIV съездинин исторический жөптөрүн бүдүрип, коммунизмнин жолыла ичкери барып жат.

И. ЭДОКОВ.

ЈУРТ ХОЗЯЙСТВОНЫН ИШЧИЛЕРИН БЕЛЕТЕЕРИ

Коммунистический строителъствоны мынан ары кӧндӱктирери аайынча КПСС-тин XXIV съездинин жӧптӧрин бӱдӱреринде квалифицированный ишчилерди ишке талдап тургузарынын, оморды белетееринин ле квалификациязын кӧдӱреринин учуры жаан. Бистин областьта анчадала квалификациязы бийик механизаторлор ло малчылар белетеери жаан учурлу керек болуп јат.

1974 јылда 3600 малчы ла 730 механизатор озочыл ченемелдин ле јуртхозяйственный билгирлердин школдорында ӱренип, бойлорынын квалификациязын бийиктеткендер. Быјыл областьтын 10 хозяйствазында озочыл ченемелдин 8 школы иштеп баштаган; ол тоодо эчки ӧскӱреринин озочыл ченемелинин школы Кош-Агаш аймакта СССР-дин 50 јылдыгынын адыла адалган колхозто, ан ӧскӱреринин ченемелинин школы Абайдагы совхозто, уйларды сӱттендире саар ченемелдин школы ченемел кӧргӱзер Горно-Алтайский јуртхозяйственный станцияда л ӧскӧ дӧ хозяйствалордо иштеп јат. 1974 јылда мындыј озочылдардын ченемелин бичиген плакаттар чыгаргандар: Урелов Чычканнын эчки ӧскӱрери јанынан озочыл ченемелин; ченемел кӧргӱзер Горно-Алтайский станциянын бозу азыраачызынын нӧк. А. Е. Дымованын озочыл ченемелин; ол ӧк станциянын уй саачызынын нӧк. А. К. Шульганын озочыл ченемелин ле ӧскӧзинин де.

КПСС-тин Алтайский крайкомы 1974 јылда 21 ноябрьда «Механизаторлор белетеери ле омордын квалификациязын кӧдӱрери керегинде» жӧп чыгарган. Партиянын XXIV съездинин ле КПСС-тин Тӧс Комитединин пленумдарынын жӧптӧри аайынча крайдын партийный,

советский ле хозяйственный органдары калганчы жылдарда механизаторлор белетеери ле олардын профессиональный узын көдүрери, колхозтордо ло совхозтордо механизаторлор солынатынын жоголторы жанынан бир канча иштер өткүргендер деп, ол жөптө темдектелген. Журт механизаторлор көптөп туру, олардын узы жаанап жат. Ишмекчилердин, колхозчылардын ла журт жаткан бастыра улустын политический кеми ле үредүзи бийиктеген, профессиональный белетенижи тыныган. Онын шылтузында ончо журтхозяйственный участоктордо жакшы белетелген ле ченемелдү улус иштедер арга төзөлгөн. Журт жерлердин ишчилерин белетеери аайлу-башту өдүп турган шылтузында механизаторлордын тоозы жылдын ла 1,8 процентке көптөп туру. Эмдиги өйдө областта 2 муннан ажыра тракторист-машинист иштеп жат. Олардын 48 проценти баштапкы ла экинчи класстын квалификациязын алган.

Анчадала Кан-Оозы аймакта КПСС-тин XXII съездинин адыла адалган, «Путь Ленина» колхозтордо, Көксуу-Оозы аймакта Алтыгы-Оймондогы, Абайдагы совхозтордо ло өскө дө хозяйстволордо механизаторлор белетеери ле олардын квалификациязын көдүрери жакшы төзөлгөн. Механизаторлор белетеер үредү план аайынча, теоретический ле практический бийик кеминде өдүп турган шылтузында олардо тракторлорды эки сменала иштедерине механизаторлор жеткил. Онызы хозяйстволорго журтхозяйственный иштерди бойынын өйинде ле бийик чындыйлу бүдүрер, производствонун чыгымдарын чик жок жабыздар арга берип туру.

Иштин арбынын бийиктедери, журтхозяйственный продукцияны иштеп алар бааны жабыздары, машинно-тракторный паркты кирелтелү тузаланары, жаан учурлу иштерди жарамыкту өйдө лө бийик чындыйлу өткүрери профессиональный узы жаан механизаторлорлу болгонынан камаандузын озочыл хозяйстволордын практиказы көргүзип туру. Статистиканын көргүскениле болзо, баштапкыкласный механизатордын бир жылга бүдүрген ижи

үчинчиклассный механизатордыынан 20 процентке арбынду болуп јат. Текшилей айтса, квалификациязы бийик механизатор јуртхозяйственный производствоны интенсифицировать эдеринин јаан учурлу резерви болуп јат. Оны бастыра бар аргаларла тузаланар керек. Механизаторлорды јакшы үредери, олорды көптөдөри, олорды хозыајстволордо артыгынча јеткилдеери партийный, профсоюзный ла комсомольский организациялардын, колхозтордын ла совхозтордын башкараачыларынын тос ајаруларында јаантайын болор учурлу.

Механизаторлорды үредерде, озочыл ченемелди јартаар, бу ишке бойынын керегин јакшы билер специалисттерди тузаланар керек. Үредү өткүрерине бийик түжүм аларынын устарын, производствонын озочылдарын, профессиялар аайынча конкурстардын јенүчилерин, социалистический мөрөйдин озочылдарын тартып алып турган јерлерде керек јакшы өдөри јарт. Үренип турган улус техниканы јакшы билип алганына үзеери, јер ижинин културазын бийиктедеринин озочыл эп-сүмелерин тузаланарына јакшы темигер учурлу. Јаскы иште техниканы тузаланарынын технологиязын чокумдап, үредүлү класстарда оны кажы ла механизаторго јартаар керек.

Ченемел көргүзер Горно-Алтайский станциянын производственный ченемел өткүрер хозыајствозында үреушак ла анайда өдүп јат. Мында үредүни хозыајствонын директоры нөк. А. И. Булавин бойы башкарып јат.

Областьтын текши үредүлү јурт школдорында механизаторлор белетеерине ууландыра јаан иштер өдүп туру. Өткөн үредүлү јылда аттестатла кожо үчинчи класстын тракторист-машинизинин правозын 500-тен ажыра үренчиктер алган.

Партийный организациялар, колхозтордын ла совхозтордын башкараачылары калганчы јылдарда малчылардын квалификациязын бийиктедерине ајаруны тындып тургандарын јакшынак керек деп айдар керек. Эмди областьтын 900 малчызына мал өскүреринин узы де-

ген ат адалган, ол тоодо баштапкыкласный ус 285 кижиге, экинчикласный ус — 615 кижиге.

Кой кайчылаачылардын, уйды машинала саачылардын ла механизаторлордын профессионально-технический маргаандарын өткүрери жанжыгып браат. Ол журт хозяйствонун ишчилерине сүрекей жарамыкту, журтхозяйствонун профессионаларды пропагандировать эдерине, олардын профессиональный узун жарандыларына жан камаанын жетирет.

Профессионально-технический маргаандардын жегүчилеринин ижинин эп-сүмелерин иште элбеде тузаланарын тѳзѳѳрин, озочыл ченемелди кѳп ишчилердин квалификациязын кѳдүреринин школы эдип аларын партийный организациялар, колхозтордын ла совхозтордын башкараачылары ла специалисттери бойларынын жан задачазы деп кѳрѳр учурлу.

Профессиональный квалификацияны кѳдүрерине наставничествонун элбеде тузаланар керек. Мындый үредү жедимдү болорун наставниктин тоомжызынан ла билеринен камаанду. Бис Кан-Оозы аймакта КПСС-тин XXI съездинин адыла адалган колхозтын койчызынды, Социалистический Иштин Геройынды нѳк. Тоедов Желмектий, Чойдогы совхозтын уй саачызынды нѳк. Фаина Новоселовады ла ѳскѳзиндий де наставниктерле оморкоп жадыс. Олор озочыл ченемелдин школдорунда үредү өткүргилеп, профессиональный устын маргаандарунда турушкылайт.

Жабагандагы совхозтын старший койчызы нѳк. К. Макасеевтин кыштузы озочыл эп-сүменин школы боло берген. Анда одорды бѳлип, селиштирип тузаланарына, кожулта минеральный азырал берер ээжилерге үредип жат. Кирилл Макасеев школдын кѳп балдарын койчынын ижине темиктирип, оларго жүрүмнин элбек жолун кѳргүзип берген. Быжыл Жабагандагы орто үредүлү школды божоткон балдардан беш кижиге онын кыштузында иштеерге келген. Шеф-наставник үренчиктерин ченемелине

таскатканыла коштой, ологго көп сурактардын аайына бойлары чыгар айалга төзөйт.

Јурт јаткан улуска једимдерине болорзынбай, оны там ла элбедип, азырал белетееринин, эт, сүт ле өскө дө продукция иштеп аларынын јангы кемине чыгар задача туруп јат. Бешјылдыктын калганчы јылынын пландарын јангыс ла јангы техниканы ла озочыл технологияны јакшы билип алган улус бүдүрер аргалу. Онын учун колхозтордын ла совхозтордын башкараачы ишчилеринин, партийный ла јуртхозяйственный органдардын ајарулары јурт механизаторлорды көптөдөрине эдилер учурлу.

Бу керекке үредүнин бастыра бүдүмдерин — јурт профессионально-технический училищелерди ле ологордын бөлүктерин, колхозтордо ло совхозтордо, «Јуртхозтехниканын» бөлүктеринде ле текши үредүлү школдордо кыска өйгө иштеер курстарды толо тузаланар керек.

Партийный организациялар, колхозтордын ла совхозтордын башкараачы ишчилери механизаторлор үредерине ле ологордын профессиональный узын бийиктедерине ајару этпеген јерлерде керек коомой болотонын практика көргүзип туру. Механизаторлор кожулбай, олог квалификациязын көдүрбей турган јерлерде техниканы тузаланары ујадап, јуртхозяйственный иштер орой ло јабыс чындыйлу өдүп турат. Талицадагы ла Шебалиндеги совхозтордо јуртхозяйственный иштердин кидим өйлөринде механизаторлор ас болгонынан улам, кезик машиналар калас туруп калат, кезиги ујан иштейт.

Уј саачылардын, уј кабыраачылардын ла колхозтордын ла совхозтордын фермаларынын өскө дө ишчилеринин үредүзи једикпестү өдүп турган јерлер бистин областьта ас эмес. Малчыларды машиналарла, јазалдарла иштеерине үредер иштерге Чойдогы совхозто, Кан-Оозы аймакта «Путь Ленина» колхозто ајаруны ас эдип турулар. Онон улам мал өскүрер фермаларда машиналар ла јазалдар көп сабада калас туруп, сынып ла үрелип турат.

Қыш — кырачылардың ла малчылардың кидим үре-
дүзининг өйи.

«Јуртта јаткан болзон — техниканы бил, аш өскүре-
рин бил» деген лозунгла иштеерин элбедери јаан учурлу.
Анчадала үй улустаң механизаторлор белетеерин элбедер
керек. Олорго ајаруны ла килемјини тыңыдар, иштеери-
не ле амыраарына јарамыкту айалга тözöör керек. Қажы
ла колхозто ло совхозто механизаторлор белетеерининг
планын кыйалта јок бүдүрерин бастыра бар аргаларла
тözöör керек.

Онызы бешјылдыктын калганчы јылынын пландарын
јенүлү бүдүрер, јуртхозяйствениый производствонын өзү-
мининг јаңы једимдерин јеткилдеер айалга тözöör.

В. ПЕТРОВ.

ФАШИСТСКИЙ ГЕРМАНИЯНЫ ЛЕНГЕНИНИН 30 ЖЫЛДЫГЫНА

ОНДОЙ АЙМАК АДА-ТӨРӨЛ УЧУН УЛУ ЖУУНЫН ЖЫЛДАРЫНДА

Тоолор ло керектер

● 1941 жылдын 1-кы июлинде аймактын партийный организациясында 201 коммунист тоололгон, олардын ортозында 118 кижжи ВКП(б)-нин члени ле 83 кижжи партиянын членине кандидат болгон.

● Фронтко барган эр улусты үй улус ла кыстар солыган. Темдектезе, 1941 жылдын август айында 100 кире кыс трактористтин, 10 кижжи аш согор машинанын машинизинин, 6 кижжи комбайннын штурвальныйынын ижине үренгилеп алган.

● Эвакуировать эткен улусты жаттыргызарына 93 квартира ремонттолгон.

● 1941 жылдын июль айында комсомольский организациянын баштанкайыла воскресник өткүрилген, 80 тонна сынык темирлер жуулган. Иштеп алган акча ороонду корулаар фондко көчүрилген.

● 1941 жылда общественный мал ижин өскүрер государственнй план аймактын колхозторында жылкы аайынча 103 процентке; уй мал аайынча 106, кой-эчки аайынча 111,2, чочко аайынча 168 процентке бүткен.

● Немецтердин олжозынан жайымдалган райондорго ийерге 1942 жылда 1-кы мартка жетире 700-тен ажыра бичиктер, журналдар жууп алгандар.

● 1941 жылдын декабрь айында аймактын ишкүчиле жаткандары шефствовать эткен эвакогоспиталине билдирүлү материалый болуш жетиргилеген. Эмденип жаткан черүчилерге 20 кг саржу, 50 кой ийилген, «VII съезд Со-

ветов» деп колхоз дезе 156 кг сарју, 150 кроликтин эдин аткарган. Орто школдын үренчиктери сарју, жымыртка, кузук, танкы, коларткыштар, колплаттар, чаазын ла өскө дө немелер жууп, посылкалар ийгендер.

● 1943 жылда аймакта 55 трактор (кажызын ла 15 аттын күчине түнгей деп алза), тракторго колбойтон 25 сеялка, атка жегетен 150 сеялка, 3150 ат, 274 салда болгон. Ол өйдө аймакта иштеер аргалу 455 эр кижин, 1888 үй кижин, 12 жаштан 16 жашка жетире 859 уулчак ла кычызак, иштеер аргазы жок 840 кижин болгон. Журтхозяйстванный иштерде жүк ле 4049 кижин турушкан.

● 1942 жылда аймак ороонго ло фронтко ашты 1941 жылдагызынан 122652 пудка көп берген, аш табыштырар планын 125,8 процентке бүдүргөн.

1943 жылда аймак 7689 ц, эмезе 1942 жылдагызынан 24 процентке көп аш табыштырган. 1944 жылдын чодына 1943 жылдын планына келиштире эттин 81 проценти табыштырылган. Тере табыштырар план жаан терелер аайынча 102 процентке, кирезинде жаан терелер аайынча 227, кой терези аайынча 110 процентке бүткен.

1943 жылда аш үрендеерин жегүлү өткүргени учун Кенгиде кой өскүрер совхоз (директоры нөк. Попов), «Кызыл тайга» колхоз (председатели нөк. Апитов), «Искра» колхоз (председатели нөк. Дмитриев) крайдын Күндүлү доскозына бичилип, ВКП(б)-нин крайкомынын ла крайисполкомнын грамотазыла кайралдаткан.

1944 жылда аймак государствого ашты 1943 жылдагызынан 26400 пудка көп табыштырган.

● Жуунын жылдарында «Прогресс», «Пищевик», «Красный молот Алтая» ла Димитровтын адыла адалган промартельдер Кызыл Черүге ле журт албатыга өдүктарлар эдер кеден, үйген-куйушкан ла оног до өскө көп немелер эдип чыгарган.

● 1943 жылдын 20 декабрине жетире аймактын ишкүчиле жаткандары акту бойларынын жөөгөн акча-жөөжөзинен коруланар фондко 1086122 салковой, черүчилерге сый

эдереине 730874 салковой бергилеген. Аймактын ишчилери государственной заемге бичидип, бир миллион салковойдон көп акча төлөгөндөр.

● 1944 жылда черүде тургандардын билелерине 70677 салковой, фронтто өлгөндөрдүн билелерине 6260 салковой, төлөлгөн, эвакуировать эткендердин билелерине жаңыс катаптан болушка 1000 салковой берилген. Черүде тургандардын 1019 билезинин айалгазы шинделген, олардон 956 биле ишле жеткилделген. Курсак-тамак жанынантын түрөп турган 1551 билеге паек берилген. 62 квартира ремонттолгон, черүде тургандардын уй жок билелерине 505 уй берилген. Жаан болуш Ада-Төрөл учун жуунунг инвалидтерине жетирилген.

Аймактын комсомольский организациязы улам ла воскресниктер өткүрип, ол воскресниктерде иштеп алган акчаны коруланар фондко, жуу-жепсел эдереине табыштырып турган. 1942 жылдын 25 июнине аймактын комсомолдоры ла жашөскүрими танковый колонна төзөөрине 56686 салковой ло заемнинг облигацияларыла 64543 салковой табыштыргандар.

1942 жылдын июлинен 1943 жылдын декабрине жетире фронтко 613 комсомол жүре берген, олардын ортозында 45 кыс болгон.

● 1945 жылдын 1-кы июлинде аймактын партийный организациязында 157 коммунист тоололгон, олардын ортозында 112 кижин ВКП(б)-нин члени ле 45 кижин партиянын членине кандидат болгон.

КӨКСУУ-ООЗЫ АЙМАК АДА-ТӨРӨЛ УЧУН УЛУ ЖУУНЫНГ ЖЫЛДАРЫНДА ТООЛОР ЛО КЕРЕКТЕР

● 1941 жылдын 1-кы июлинде аймактын партийный организациязында 223 коммунист тоололгон, олардын ортозында 124 кижин ВКП(б)-нин члени ле 99 кижин партиянын членине кандидат болгон.

● 1941 жылдын 9 июлине келиштире аймакта 97 трактор, 27 комбайн болгон. Фронтко жүре берген механизаторлордын ордына курстарда 102 трактористти, 19 комбайнерди үредип белетеери тӱзӱлгӱн. Олордын кӱп сабазы кыстар ла ӱй улус болгон.

● Улу Октябрьдын XXIV жылдыгына учурлай аймактын колхозторы 7 ноябрьда кызыл обозтор тӱзӱп, Тӱрӱлди корулаар фондко 4500 пуд аш табыштырган.

● 1942 жылда аймактын ишкӱчиле жаткандары аш культураларды 1941 жылдагызынан 2050 гектарга кӱп ӱрендеп, аш табыштырарын 100 процентке бӱдӱрип, государствого 23564 пуд жакшынак тирӱ аш саткан. Эт табыштырар план 100 процентке бӱткен, 1943 жылдын чодына жылдык план аайынча темдектелген эттин 73 проценти табыштырылган. Тӱтин планы бӱткен.

1942 жылда 25 декабрьда аймактын ишкӱчиле жаткандары Алтайский крайдагы «Правда» колхозтын колхозчыларынын кычырузына каруу эдип, коруланар фондко 2100 пуд аш табыштыргандар.

1943 жылдын ноябрь айында Донбассты жайымдаган черӱлерге учурлай Павловский районнын колхозчыларынын баштанкайыла аймакта «Ишле, ашла салют эдеринин» неделези ӱткӱрилген. Аймактын кӱп колхозторы ла совхозторы государствого кӱнӱн ле табыштырар аштын кемин 2—3 катапка кӱптӱткӱндӱр. Неделе туркунына 2000 гектар жерден аш кезилген ле клаталган. Государствотого 30000 пуд аш табыштырылган.

1944 жылдын январь айында журт хозяйствонун озочылдарынын аймактагы слӱды ӱткӱрилген. Слӱттын туружаачылары аймактын бастыра ишкӱчиле жаткандарына 1944 жылда жӱс пуд тӱжӱм учун, общественный малды бир де чыгым жок корып алары ла онын продуктивнозын кӱдӱрери учун тартышсын деп кычыру эткендер.

1944 жылда жаскы кыра ижин женӱлӱ ӱткӱргени учун аймакка партиянын обкомынын ла облисполкомнын улалып жӱрер Кызыл маанызы берилген.

● Ада-Төрөл учун Улу жуунун жылдарында јалан ижинде ле мал ижинде јаан једимдерге јеткени учун аймактын көп ишчилери ордендерле, медальдарла кайралдаткан. Олордын ортозында тракторный бригаданын бригадири Парфилон Семенович Кудрявцев «Знак Почета» орденле, ефремовский звенонын звеньевойы Евдокия Михайловна Киселева Иштин Кызыл Маанызы орденле, Абайдагы совхозтын тракторизи Степан Петрович Марков «За трудовую доблесть» медальла кайралдаткан.

● 1942 жылдын 1-кы мартына јетире аймактын парт-организациязынан фронтко 83 коммунист јуре берген. Албатынын ополчениезине алзын деп сураган 484 угузу бичик келген.

● Аймактын ишкучиле јаткандары Кызыл Черуге ле шефствовать эткен госпиталине јаан патриотический көдүрингиле болуш јетиргилеп турган.

1941 жылда Кызыл Черунин черучилерине јылу кийим-өдүк жуурына бир аймачный ла 48 журт комиссия төзөлгөн. Јылу кийим-өдүк табыштырарында колхозтор эрчимдү турушкан. Темдектезе, «Кызыл партизан» 3 ц түк, Молотовтын адыла адалган колхоз 1 ц түк ле 50 эжер пыйма, 50 эжер чулук, 50 эжер түк меелей табыштырган. Кировтын адыла адалган колхозтын колхозчызы Бобров тордок тон, эжер пыйма, јылу штан, бөрүк табыштырган. Кызыл черучинин үйи Шашкина пыйма, фуфайка, бөрүк, штан, јастык ла онон до өскө немелер сыйлаган. Пыйма согор эки мастерской иштеп баштайла, күнүн ле 15 эжер пыйма эдип чыгарган.

● Коруланар фондко 76432 салковой акча, 427745 салковой заемнин облигациялары табыштырылган.

1942 жылда коруланар фондко 106500 салковой, «Алтайский колхозник» деп танковый колонна төзөөрине 922600 салковой табыштырылган.

● Олјодон түреген райондорго болуш эдерине 31460 салковой жууп алгандар. Кызыл Черунин жуучылдарына 216 посылка аткарылган. Фронтко 245 тордок тон, 1496

эжер пыйма, 85 фуфайка, 1396 эжер тук чулук, 1451 эжер ич кийим, 1200 кг тук аткарылган.

Октябрьдын XXV жылдыгына учурлай аймактын ишкүчиле жаткандары фронтко 4 пуд танкы, 12500 кг эт, 900 куштын эдин, 500 кг мөт, 45000 пелмен, 300 кг мөттү пряник, 700 кг кайылтпаган саржу ла оног до өскө көп аш-курсак ийгендер.

2-чи государственнй заем 1967000 салковойго таркадылган. Ондор тоолу улус 25 мун салковойдон бичиткилеген. Олордын ортозында — Е. З. Черепанова, И. Л. Добрыгин, А. П. Попов, Г. Е. Егоров, М. Р. Суббогин, П. Л. Бочкарев, А. Ф. Антонова, П. А. Ушаков, Г. Г. Бурдяков, Е. К. Черепанов, Н. Г. Асташкин, Т. З. Бочкарев ло оног до өскөлөри.

3-чи государственнй заем 100 процентке таркадылган. Акчала 1350400 салковой табыштырылган.

● 1945 жылдын 1-кы апрелинде аймактын партийный организациясында 239 коммунист тоололгон, олордын ортозында 165 член ле партиянын членине 74 кандидат болгон.

П. ПУПЫШЕВ.

КОМСОМОЛДЫҢ ПОЛИТҮРЕДҮЗИНЕ АЖАРУНЫ ТЫҢЫДАР

Коммунистический строителствонун жаңы ойинде, социальный өзүм түргедеп, экономический строителство там ла тыгып, хозяйство элбеп өскөнинен улам оны башкарары там ла күч болуп турган, советский улустын культуразы, үредүзи бийиктеп турган ойдө телекейде башка-башка системалу госуларстволор амыр-энчү коштой журтаар деген ээжи там ла элбеде таркап турган, идеологический тартыжу там ла тыгып, курчып турган ойдө идеологический тартыжунун учуры сүреен жаан деп «Белоруссиянын партийный организациясында идеологический кадрларды талдап тургузары ла таскадары керегинде» КПСС-тин Төс Комитединин жөбинде айдылган.

Коммунизмнин идеяларын пропагандировать эдерин пропагандистский кадрларды үредип таскадарынан баштаар керек деп, Владимир Ильич Ленин үредип туратан. В. И. Ленин партийный организациялар пропагандисттерди билгир талдап, иште ологорго жаантайын болужун, килемји жетирип турар учурлу деп жакып туратан.

Эмдиги ойдө пропагандисттин теоретический ле методический белетүзине некелте там ла тыгып жат. Ол некелтелер партийный, комсомольский организациялардын, парткомдордын, комсомольский комитеттердин ле бюролордын алдына жаан задачалар тургузып жат. Олор пропагандистский кадрларла өткүретен ишти там ла жарандырар учурлу. Областьтын партийный ла комсомольский организациялары шак бу некелтелерле башкарынып жадылар.

Жашөскүримнин марксистско-ленинский үредүзинин системазында жаңы үредүлү жыл башталып калган. Бис-

тин областьта 163 комсомольский пропагандист јаш үйенин идеяный таскадузын тыгыдарга кружоктордо ло семинарларда иштеп турулар.

Пропагандисттин ижи сүрекей јаан учурлу. Үредүни башкаратан кижии — пропагандист. Кружоктын, семинардын ижинин јенүлү өдөри онын таскамалынан ла билгиринен, узынан, ижинен камаанду. Комсомольский пропагандисттерди талдап ишке тургузала, оларды үредип таскадары бүгүнгги күнде сүрекей јаан учурлу керек.

Комсомольский пропагандисттин ижи, амадузы, задачы бүдүми аайынча политический, эп-сүмелери аайынча педагогический, воспитательный иш болуп јат. Комсомольский пропагандист идеяный таскадаачы, үредеечи, үредүни тözööчи кижии болор учурлу. Бүгүнгги күннин өс учурлу некелтези — үредүнин идеяный кеми бийик болоры, јашöскүримге партиянын теориязын јүрүмле, коммунизмнин строительствозыла колбоп, теренжиде јартаары, јит улусты бийик политический көрүм-шүүлтелү эдип таскадары.

Областын јашöскүрими быјыл марксистско-ленинский теориянын ончо бөлүктерин үренип јат. 4300 ууларда кыстар «Политический билгирлердин тözölgöзи» деген 10 кружокто, «Јашöскүрим партия керегинде» деп 29 кружокто, «Экономический билгирлердин тözölgöзи» деген 80 кружокто, «Коммунистический моральдын тözölgöзи» деген 34 кружокто, «Советский Союзтын ат-нерелү кереги үргүлјиге ундылбас» деген 10 проблемный теоретический семинарда үренгилеп турулар.

Мынан көргөжин, јашöскүримнин көп сабазы орто үредүлү улуска учурлап тözölgөн кружоктордо ло семинарларда үренгилеп турганы јарталат. Бистин јашöскүримнин текши үредүзи бийиктегениле коштой пропагандисттерге де некелте бийиктеп чыкты.

Нөкөр Л. И. Брежнев ВЛКСМ-нин XVII съездинде айткан куучынында «Јашöскүримнин идейно-политический кеми, уулардын ла кыстардын шүүнип, керектер-

дин аайына бойлоры чыгар аргалу болуп, олар общественный өзүмнин оной ары барар аайын ла баратан жолун жакшы билип турары, олар буржуазный идеологияла күүн-кайрал жоктон тартыжар аргалу болоры элден ле озо үредүчилердин, пропагандисттердин, общественный наукалардын преподавательдеринин, идеологический кадрлардын революционный теорияны канча кире терен билеринен камаанду» деп темдектеген.

Жашөскүримди таскадып турган шак андый билгир коммунист-пропагандисттер бисте көп, олардын тоозында Чулков В. И., Сабаев Т. Т., Чайка Н. И. ле өскөлөри де. Бу пропагандисттерде үренип турган жашөскүрим бийик общественно-политический эрчимдү, марксистско-ленинский теорияны жакшы билип турган, бийик көргүзүлөргө жеткен улус.

Быжылгы үредүлү жылда комсомолдын комитеттери пропагандисттерди талдап, таскадарын жарандырган, керек десе эмди пропагандисттер артыктажа да берген. Партийный организациялар база элбек иштер өткүрип, быжыл жашөскүримнин ортодо иштеерге эн артык коммунисттерди ийген. Пропагандист кадрлардын тоозына бийик текши үредүлү коммунисттер, хозяйстволордын башкараачылары, специалисттер, кадровый ишчилер кожулды. «Советский Алтай» совхозтын директору Санаа А. В., Акташтагы рудоуправлениенин цехтин начальниги Корнев, Турачактагы врач Пашков Б. М. жашөскүримди таскадар ишти жакшы өткүрип турулар. Быжыл комсомольский пропагандисттер болуп 58 коммунист иштеп жат. Олар ончозы жашөскүрим ортодо политический, таскамалду ишти өткүрерин, гражданский ле нравственный жанынан үредип-таскадарын билер улус. Политический үредү жашөскүримге тогузынчы бешжылдыкты, КПСС-тин XXIV съездинин тургускан элбек социально-экономический программазын жөнүлү бүдүрери учун там тыгыда тартыжарына болужар.

Р. САЙМУНОВА.

АДА-ТӨРӨЛ УЧУН УЛУ ЈУУДА СОВЕТСКИЙ АЛБАТЫНЫН ЈЕНҮЗИНИН ИСТОРИЧЕСКИЙ УЧУРЫ

Бистин ороон советский албаты фашистский Германияны јенгенинин 30-чы јылдыгына элбеде белетенип туру. Јенүнин күни бастыра јерлерде текши албатынын улу байрамы болуп темдектелер.

Ада-Төрөл учун Улу јуу экинчи телекейлик јуунын јаан учурлу бөлүги бололо, ол ок өйдө Совет орооннын историязынын эн ле кату ла героический јылдары болды. Бу јууда СССР империалистический госуларстволордын экинчи табарузын туй согуп, јенү алган. Бистин бу јенүбис учуры јанынан кижиликтин историязында мынын алдында болгон ончо јуулардагы јенүлердин учурынан јаан.

Ада-Төрөл учун Улу јууда советский албаты јангыс ла бойынын ороонынын јайымын ла национальный камаан јоқ болгонын корулап алган эмес, је анайда ок Европа-нын ла Азиянын албатыларын фашистский олјочылардан аргадап алган. Советский Союзка баштадып, амыр-энчү сүүген албатылар биригип алала, эрчимдү кожо тартышкан шылтузында фашизмнин, милитаризмнин ле агрессиянын тос ујаларын—фашистский Германияны ла милитаристский Японияны оодо соккон. Телекейлик империализмнин эн ле реакционный ијделерин социализм анайда јенип чыкканы эмди де көп-көп јылдардын туркунына бастырателекейлик историянын ичкери алтамдарына јаан камаанын јетирер.

Англиянын, США-нын ла өскө дө кезик империалистический госуларстволордын ол өйдөги башкараачылары калапту јуу-согуштарда СССР-дин ијде-күчи ујадап калар, онын учун амыр-энчү тургузарга келишкен өйдө

СССР-ди базынып, телекейди бийлеп алар деп иженгендер. Же советский албаты ологго бу амадузына једер арга бербеген.

Советский Союз Ада-Төрөл учун Улу јууда јенгени јангыс ла экинчи телекейлик јуу божоорын јеткилдеген эмес, је анайда ок бу јуунын кийнинде телекейде јаан учурлу кубулталар болорын јеткилдеди. Фашистский госуларстволорды јуулап, јенгип чыкканы ла общественный өзүм демократияга ла социализмге јарамыкту боло бергени телекейдеги классовой ийделерди социализмге тузалу эдип кубултты.

СССР-дин јенүзинин бастырателекейлик исторический учуры неде дезе, германский фашизмди ле японский империализмди јуулап, оодо сокконы Европада ла Азияда кезик ороондордын албатыларына капиталисттердин ле помещиктердин јангын антарарына јарамыкту айалга јеткилдегенинде болуп јат. Европадагы ла Азиядагы ороондордо албатынын революциялары јенгени ле јуунын кийниндеги өйдө телекейлик социалистический система төзөлгөни Улу Октябрьский социалистический революциянын кийнинде бастырателекейлик историяда эн ле јаан учурлу керек болды. Советский Союзтын капиталистический курчуда болгоны јоголгон. Телекейде эки общественный системанын ийде-күчтери анайда кубула берерде, СССР-де ле социалистический системанын өскө дө ороондорында социализм јангыс ла толо эмес, је учына јетире јенер аргалу боло берди.

Бистин идеялар јенген. Бүгүнгү күнде телекейде социализмнин улу системазы, колониализмнен јайымдалган ороондор, тын ийделү коммунистический ле ишмекчи движение бары телекейдеги ийделердин аайын өскөртти.

Јуунын јылдарында анчадала Советский Союзта јаан чыгым ла королто болгон. Јууда бистин ороон бойынын 20 миллионнон ажыра уулдарын ла кыстарын јылыткан. Олордын талортозына шыдары — амыр-энчү јур-

тап јаткан гражданский улус ла концлагерьлерде фашисттер кыйнап өлтүрүп салган военнопленныйлар. Жуунын кийинде 21 миллион кижии јуртаар јери јок арткан.

Немецкий олјочылар СССР-дин албаты-хозяйствозына јаан королто эткендер. Орооннын национальный јөөжөзинин 30 проценти јоголгон. 1710 город, 70 мунг деремне јемирилген, 32 мунга шыдар промышленный предприятие јоголтылган. Ада-Төрөл учун Улу жуунын жылдарында советский албатынын 679 миллиард салковойго турар јөөжөзи јоголгон. Жууда Советский Союзка эдилген текши королто дезе 2 триллион 600 миллиард салковойго јеткен.

Ол ок өйдө США-да жуунын өйинде јадын-јүрүмнин кеми бийиктеп турган. Советский Союзка Англия ла США јетирген военно-экономический болужы јаан эмес болгон. Ада-Төрөл учун Улу жуунын жылдарында олардын болужы советский албатынын 1941—1945 жылдарда эдил чыгарган продукциязынын јүк ле төрт проценти кире болгон. Олардын болужы советский албатынын тартыжузына тузазын јетирген де болзо, јаан учурлу болбогон.

США-нын монополистический капиталы жуунын жылдарында ла жуунын кийиндеги өйдө телекейде сырье латан јерлерди, товарлар садар, капитал тузаланар јаан учурлу рынокторды бойынын колына алып алган. Ого үзеери, ол жылдарда атомный бомба жагыс Америкада бар болгон.

Жуунын кийиндеги жылдарда американский империализм телекейде революционный ла национально-јайымданар движениени тумалайтан телекейлик жандарм боло берди. США-нын империализми агрессиянын јолына јажыт јоктон туруп алган.

США ла Англия жуунын жылдарында кожо тартышкан Советский Союзла оног ары өмөлөжөринен мойнойле, Советский Союзка ла социализмнин өскө дө ороондогына удурлаштыра «соок жуунын» политиказын өткүрүп баштагандар.

Одус жылга шыдар ойдин туркунына социализмнин ле империализмнин ортодо калапту тартыжу отти.

Эмди керектер өскөлөнө берди. Телекейдеги колбулардын төс учурлу сурактары база өскөртө тургузылып жат. Социализмнин ле капитализмнин ортодо, камааны жок болоры учун тартыжып турган албатылардын ла колонизаторлордын ортодо тартыжуда ийделердин аайы өскөлөнгөн, онон улам империализмнин телекейде бийлеер аргазы жоголгон. Эмди телекейдеги керектерди шүүжерде социалистический ороондор ло колониализмнен жайымдалган госуударстволор там ла жаан учурлу болуп турулар.

Социализмнин телекейлик системазына 14 госуударство кирип жат, олардын үлүзине јер-телекейдин 26 процент јери, телекейдин албатызынын 35,6 проценти, промышленный производствонун 40 проценти келижип жат. Је капитализм эки јүс жыл өскөн, социализм система болуп төзөлгөни 25 жылдан эмеш ле ашты.

Бүгүнги күнде СССР-дин ле США-нын ийде-күчтери кандый?

1945 жылда СССР-дин промышленный производствозы США-нын промышленный производствозынын кеминин јүк ле 15 проценти болгон болзо, эмди — 75 проценти, јурт хозјайстводо — 90 проценти. Бүткүлинче алза, СССР-дин промышленный производствозынын кеминин США-нын кеминен јабыс. Је болот, болот трубалар, тепловозтор, электровозтор, тракторлор, цемент эдери јанынан СССР США-ны акалай берди.

Советский Союзта капитальный строительство элбеде өдүп жат. Тогузынчы бешјылдыктын төрт јылынын промышленный производствонун өзүми 33 проценттен ажар. Јагыс ла 1974 жылда ол план аайынча 6,5 проценттин ордына 8,2 процентке өзөр. Төрт јылдын туркунына 1,5 мун јагы жаан промышленный предприятиялер тудулала, иштеп баштады. Ажындыра чотогонула, төрт јылдын туркунына иштеп алган электроэнергия

975 миллион киловатт-час болор, эмезе 31,6 процентке өзөр. Ороон 450,6 миллион тонна нефть иштеп алар, эмезе былтыргызынан 29 процентке көп, 269 миллиард кубометр газ иштеп алар, эмезе 1970 жылдагызына көрө 30 процентке көп. Болот кайылтып алары 18 процентке көптөйлө, 136,7 миллион тоннага једер. 8,5 миллион тонна минеральный удобрение эдилер. Автомобильдер эдери эки катап көптөйлө, 1 миллион 842 мунга једер. 1974 жылда јурт хозјайстводо тўжўм 1973 жылдагызынан јабыста болгон болзо, быјыл 200 миллион тоннага шыдар аш јуунадылган. Бастыра бу једимдер ишкўчиле јаткандардын јадын-јўрўмин там јарандырар программаны бўдўрерин јеткилдеп јат.

Советский Союз бўгўнги кўнде телекейдеги производствонун 20 процентин, США — 25 процентин берип јат.

СССР ле США бойлорынын социальный системаларында кандый айалгада? Олордын производствозынын кеми кандый?

США-га капиталистический телекейдин производствозынын 40 проценти келижип јат. Оны ээчиде Япония — 9 процент.

СССР социалистический системада промышленный производствонун 55 процентин берип јат. Экинчи јерде Китай — 6—7 процент.

Анайдарда, СССР ле США телекейдин эн тын ийделў ороондоры деп бодолып турганы јолду. Шак ла олор бўгўнги кўнде телекейдеги айалгага јаан камаанын јетиргилеп јат.

Стратегический керектерде СССР-дин ле США-нын ортозында ядерный јуу-јепсел јанынан башказы јоголгон. Лондондо стратегический шинжўлер өткўрер институтын јетирўзиле болзо, СССР-де 2360 межконтинентальный баллистический ракеталар бар, США-да — 1710. Мында СССР артыктап турганы јарт. США-да ракеталарга 25 мун боеголовкалар бар, СССР-де — 23 мун. Је СССР-де тын ийделў ракеталар көп. США-да ракета-

лардын ийдези 300 мунг мегатонн, СССР-де — 400—500 мунг мегатонн. Бу тоолордон көргөндө, телекейдеги термоядерный ийде-күчтердин 98 проценти СССР-де ле США-да болгоны јарталат. СССР ле США ядерный јуу-јепселдерди тузалангажын, олар экү бастыра телекейди јоголтып салар аргалу.

Ийде-күчтердин мынайда кубулганы телекейдеги ай-алга јымжаарын, башка-башка социальный стройлу государстволор амыр-энчү коштой туруп, бой-бойларынын ортодо өмөлөжөр ээжилер јүрүмде бүдерин башталткан тәс шылтактар болуп јат. Телекейде ийде-күчтердин мынайда кубуларын дезе Ада-Төрөл учун Улу јууда советский албатынын јенүзи јеткилдеген.

Бүгүңги күнде Советский Союзка баштаткан социализмнин телекейлик системазы империалистический агрессорлорго јаңы телекейлик јуу баштаарга бербей турган тәс ийде болуп јат. Советский Союзтын тыш јанында эрчимдү өткүрип турган политический ижинин шылтуунда ядерный јуунын јеткири астай берди. Је телекейдин кажы бир јеринде јуу-согуштар болор јеткер артканча. Шак онын учун бис јуу-јепселди эдерин астадары учун јана баспастан тартыжып јадыс.

Јуу-јепселдерди көптөдөрин токтотконы Советский Союзка ла социалистический најылыктын ороондорына акча-јөөжөни социализмнин ле коммунизмнин материально-технический базазын төзөөрине көптөдө чыгарар арга берип јат.

Телекейде революционный движениени тыңыдарга јарамыкту айалга јеткилделди. Социализмнин телекейлик системазынын өзүми, ишмекчи класстын телекейлик революционный тартыжузы ла национально-јайымданары учун движение бирлик революционный тартыжу боло берди. Капитализмнин текши кызалангы там курчып туру.

Эмдиги өй — капитализм јемирилетен, социализм ле коммунизм бастыра телекейде јенетен өй.

С. НИКОЛАЕВ.

В. И. ЛЕНИН КОММУНИСТИЧЕСКИЙ МОРАЛЬ КЕРЕГИНДЕ

Мораль эмезе нравственность дегени — общественный сознаниенин аңылу кебери. Марксизмнин философиязында общественный сознаниенин мындый кеберлери бар: политика, религия, искусство, право, мораль. Олордын кажызы ла кижинин жадын-жүрүминин бир жанын, улустын колбуларынын бир-бирүзин көргүзип жат. Общественный сознаниенин бу кеберлеринин кажызы ла керегинде исторический материализмнин учебнигинде элбеде айдылган.

Мораль — общественный сознаниенин классовый ууламжылу кебери. Класстарлу обществодо кижинин кылык-жангы жанынан кажы ла класста бойынын жанжыккан ээжилери, шүүлтелери бар. Якшы, жаман, ырыс, ак-чек санаа, уят дегенин кажы ла класс бойынын жылбүүлери не келиштире көрүп жат. Темдектезе, коллективте иштеп турган ишмекчи нажылык, нөкөрлик күүндү, бөй-бойына толужар күүндү. Нөкөрлөри ол керегинде не деп сананып турганы ишмекчи кижиге жаан учурлу. Ол бойынын ончо ижин коллективтин ижине колбоштырып жат, коллективке туза жетирейин, онын адын уятка түжүрбейин деп сананып жат.

Буржуазияда андый эмес. Байлардын жүрүминин ээжизи: «менин керегим жок», «мен билбезим», «кижи кижиге — бөрү».

Капиталист бастыра бойынын жүрүминде кандый ла керекте, кажы ла учуралда, кажы ла алтамда канча ла кире көп астам аларга амадап жат. Онызы жокко—капиталист жок. Капиталист улустын күчин жиirin уятту керек деп көрбөй жат, ишмекчини кижиге бодобой жат, аста-

мын көптөдөргө болуп, ол кемди де төгүндеерге, базынарга белен. Ол «амадуга једип аларга бастыра аргалар јакшы» деген ээжиле башкарынат. Капиталистке 300 процент астамду болорын дезе, ол кандый ла каршулу керек эдеринен јана баспас. Ол ок өйдө капиталист церквеге јүрүп, бойын ак-чек кижиде деп бодоп јат.

Андый болорын капиталистический ээжилерлү јүрүм бойы некеп јат: капиталист нөкөрин төгүндеп ийбезе, онын бойын төгүндейле, былча базып салгылаар. Мында бөрүнинг законы башкарып јат.

Ишмекчи кижиде капиталистический де обществодо јүрген болзо, онын јүрүминин закондоры андый эмес. Ол коллективте иштеп ле јүрүп јат. Онын учун ол јангыс ла нөкөрлөринин болужыла, јөмөлтөзиле јүрер аргалу олардо до, бойында да артыкту не де јогын ол јакшы биллип јат.

Анайдарда, моральдын классовый учурин јартап тура, кижиде, онын нравственный кебери, кылык-јангы айалгадан, онын јадын-јүрүминен камаанду деп түп-шүүлте эдип јадыс. Марксизмнинг төс шүүлтелеринин бирүзи болуп турган бу шүүлте К. Маркстын «Капитал» деп произвениезинде — «Кире сөстө», Ф. Энгельстин «Анти-Дюринг» деп произвениезинде «Мораль ла правед» деп бажалыкта айдылган.

Коммунистический моральдын учурин үренерде, В. И. Лениннинг РКСМ-нинг 3-чи съездинде айткан куучынын кычырар керек. Бу куучын «Јашөскүримнинг союзтарынын задачалары» деп брошюрада алтай тилле 1974 јылда чыккан. Бу куучында В. И. Ленин коммунистический нравственностьтын төзөлгөзинде коммунизмди төзөп бүдүрери учун тартыжу турганын көргүскен. Онызы не дегени дезе, јашөскүримди нравственностько үредип тазыктырарга јангыс ла јалақай сөстөр, нравственностьтын ээжилери керегинде куучындар айдар эмес, јиит ууларды ла кыстарды јангы јүрүмди төзөөр иште эрчимдү туружарына тартып алар, олар адаларынын ла

таадаларының баштаган керектерин ичкери көндүктүрүп турган улус болгондорун жакшы билип, бу керектерди учуна жетирери учун тартыжуда туружарын жеткилдеер керек.

Же моральдың, нравственностьтың ээжилерин сүреен жакшы билер де болзо, бойы жаман кылыкту, быжар жүрүмдү улус барын бис билерис. Онын учун нравственный жанынан тазыктырар ишти жаңыс ла ээжилерди билер эдип үредериле болорзынбай, ол ээжилер кижининг кылык-жаңына шинип калар эдип, оларды кижиде бүдүрбес аргазы жок болор эдип өткүрер керек. Коммунистический нравственностьто эн ле жаан учурлузы — кижиде бойун коллективтинг (биленинг, бригаданынг, колхозтын, предприятияенинг, комсомольский группанынг, советский обществовонын) члени болгонын, ол, өскө улус чилеп ок, текши керектинг бир бөлүгүн эдип турганын жакшы билери. Сен коллективтинг члени болгон болзон, сен иштеп те турзан, жоруктап та жүрзен, тышкары да жүрзен, өскө улуска чаптык этпеске кичеенип, өскө улуска жакшы эдерге кичеенер учурлу. Андый ээжини В. И. Ленинле кожо иштеген Феликс Эдмундович Дзержинский улам ла айдып, ого ВЧК-да иштеп турган нөкөрлөрүн үредип туратан. Дзержинский өштүгө күүн-кайрал жок болорына айткен, же андый да болзо, ол кижиде болгонын ундырга, анчадала ол колго кирген болзо, оны базынарга жарабас деп айдып туратан. Кижининг алдына мал болбос, ийт чилеп, жалканчыбас, айу чылап, казырланбас керек деп, Дзержинский чекисттерди үредип туратан. Коммунистический обществодогы нравственность керегинде шүүлтөлөрүн Ф. Дзержинский үйине ле уулына бичиген писмолорында айткан. Оларды Ф. Дзержинскийдинг талдап алган произведениелеринен кычырар арга бар.

Коммунистический мораль керегинде айдып турарда, жайым деген сөслө колбулу кезик шүүлтөлөрдү жартар керек. «Жайым дегени — ар-бүткөннинг закондорун билип алала, оларды бийлеери» — деп, Ф. Энгельс «Анти-Дю-

рингте» бичиген. Жайым дегенин мынайда жартаганы бу сөсти буржуазный идеологтор жартап турганынан чек башка. Олордын жартаганыла болзо, жайым дегени — кижинин күчин жайым жири, жөөжөни жайым мензинери, бай, аргалу улус бош-салынып, нени ле эдейин дезе, туду жогынан эдери.

Обществодо журтап жадала, обществодон жайым болор арга жок деп, марксизм үредип жат. Капитализм тужында ишмекчи кижинин сок ло жагыс жайымы — бойынын иштенер күчин жайым садар аргалузы, эмезе кулданаачыга бойынын күчин жайым садар арга жок болзо, торолоп, жайым өлүп калар аргалузы. Капиталист бойы да жайым эмес. Ол ишмекчинин ижинен, товар садып турган улустан камаанду.

Бистин обществонын улузы керегинде айдып тура, бисте жайым кижини — ол бастыра бойынын ижин ле жүрүмин жагыс ла акту бойын, акту бойынын жылбүлөрин жеткилдеерине берип турган эмес, общественный керектер бүдүрерине, эл-жоннын задачаларына берип турган кижини деп көргүзөр керек.

Нравственность керегинде өрө айдылганына дисциплинаны кожор керек. Жагы обществоны — коммунизмди бүдүрөр тужында ишкүчиле жаткандар бойлорынын күүниле тудуп турган кату дисциплина жокко нравственность база жок. Жагы, социалистический обществодогы дисциплина класстарга бөлінген обществодогы дисциплинадан чек башка. Классовый обществодогы дисциплина ишкүчиле жаткандардын күүн-табын көргүзип турган эмес. Олордогы дисциплина ас тоолу капиталисттер көп тоолу ишкүчиле жаткандарды кулданарына, олордын күчин жирине ууланган.

Бистин обществодогы дисциплина коммунизмди бүдүрүп турган өйдө ишкүчиле жаткандар бойлоры акту күүниле тудуп турган дисциплина болуп жат.

Ю. ТАБАКАЕВ.

БАЖАЛЫКТАР

Идейно-политический иштин кемин бийиктедер	1
Коллективтин башкараачызы	9
«Знание» общественонун организацияларында отчеттор ло выбор- лор	17
III Горно-Алтайский областной партийный конференциянын 50 жылдыгына	22
Журт хозяйствонун ишчилерин белетеери	26
Фашистский Германияны жетгенинин 30 жылдыгына	32
Ондой аймак Ада-Төрөл учун Улу жуунун жылдарында	—
Боксуу-Оозы аймак Ада-Төрөл учун Улу жуунун жылдарында	34
Комсомолдын политүредүзине аяруны тыгыдар	38
Ада-Төрөл учун Улу жууда советский албатынын жетүзинин исторический учуры	41
В. И. Ленин коммунистический мораль керегинде	48

БЛОКНОТ АГИТАТОРА

Редакционная коллегия

Подписано к печати 13/XII 1974 г. Формат 70×108^{1/32}.
Уч.-изд. л. 2,22. Усл. п. л. 2,27. Заказ 4094. Тираж 1000. Цена 4 коп.
АН 13428.

Горно-Алтайское отделение Алтайского книжного издательства,
г. Горно-Алтайск, ул. Горно-Алтайская, 36. Горно-Алтайская типо-
графия, пр. Коммунистический, 27.

4 акча